

TURVALLISEN KAMPANJOINNIN OPAS

Vasemmistoliitto

v. 1.2

Poliittinen toiminta on yksi kansalaisen perusoikeuksista ja sisältää yleensä julkista kokoontumista ja esiintymistä niin isommissa joukoissa kuin pienemmissä ryhmissäkin. Poliitiikan tekeminen on siirtynyt yhä enemmän sosiaaliseen mediaan, jossa verkkokiusaamisen ja vihapuheen kaltaiset ongelmat ovat lisääntyneet. Toisaalta myös katukampanjointi koetaan usein turvattomampana kuin aikaisemmin.

Onneksi sitä mukaan, kun häirintä on lisääntynyt, on opittu myös tunnistamaan häirinnän muotoja ja kehitetty työkaluja millä häirintään voidaan puuttua.

Oppaan tarkoitus ei ole pelotella, vaan tarjota työkaluja meille kaikille vastata itseen tai toisiin kohdistuvaan häiriköintiin tai vihapuheeseen.

Turvallisen kampanjoinnin opas

Sisällys

POLIITTINEN TOIMINTA ON KANSALAIKKEUS.....	2
TURVALLISUUS KAMPANJOIDESSA KADUILLA, TAPAHTUMISSA TAI INTERNETISSÄ	4
Turvallisuus torilla, kadulla tai ostoskeskuksessa kampanjoidessa.....	4
Turvallisuuden huomioiminen itse järjestetyssä tapahtumassa.....	5
Turvallisuus internetissä kampanjoidessa.....	6
Miten käsittelen tietoja ja miten minun tietojani käsitellään?	7
HÄIRIKÖINTIIN REAGOINTI.....	8
Miten toimia, jos kohtaat itseesi kohdistuvaa häiriköintiä	8
Miten toimin, jos näen jonkun muun kohtaavan häirintää?	10
KÄYTÄNNÖN OHJEITA TURVALLISEMPAAN KAMPANJOINTIIN.....	11
Miten laadin turvallisuussuunnitelman?	11
Keneen olen yhteydessä puolueessa, jos joudun häiriköinnin tai vihapuheen kohteeksi?	12
Ulkopuoliset toimijat, joihin voit olla yhteydessä	13
RASISMI, SEKSISMI JA TRANS- SEKÄ HOMOFOBIA	14
MILLOIN KYSE ON RIKOKSESTA?	16
SANASTO	17

POLIITTINEN TOIMINTA ON KANSALAIKSEUS

Poliittinen toiminta on yksi kansalaisen perusoikeuksista ja sisältää yleensä julkista kokoontumista ja esiintymistä niin isommissa joukoissa kuin pienemmissä ryhmissäkin. Poliitiikan tekeminen on siirtynyt yhä enemmän sosiaaliseen mediaan, jossa verkkokiusaamisen ja vihapuheen kaltaiset ongelmat ovat lisääntyneet. Toisaalta myös katukampanjointi koetaan usein turvattomampana kuin aikaisemmin. On tärkeä myös huomata, ettei häirintä jakaannu tasaisesti: erityisesti poliittisesti aktiiviset naiset, rodullistetut tai vähemmistöihin kuuluvat joutuvat kohtaamaan huomattavan paljon enemmän vihapuhetta ja häirintää. **Onneksi sitä mukaan, kun häirintä on lisääntynyt, on opittu myös tunnistamaan häirinnän muotoja ja kehitetty työkaluja millä häirintään voidaan puuttua.**

Tästä oppaasta löydät neuvoja turvalliseen kampanjointiin niin verkossa kuin fyysisissä tilaisuuksissakin. Löydät oppaasta myös ohjeita tilanteisiin, jossa sinä tai toverisi joudutte epäasiallisen tai vihamielisen toiminnan tai muun häiriköinnin kohteeksi puolue toiminnassa ja politiikkaa tehdessä. Oppaan lopussa on kysymyslista turvallisuussuunnitelman laatimisen tueksi sekä sanasto yleisimmistä verkkovihaan liittyvistä termeistä. Oppaasta lopusta löydät myös yhteystiedot niin puolue toimiston tukihenkilöille kuin myös muille tahoille, joihin voit ottaa tarvittaessa yhteyttä. **Akuutissa turvallisuutta uhkaavassa tilanteessa ota heti yhteys hätäkeskukseen (112).**

Muistathan, että puolue toiminta on pääsääntöisesti Suomessa turvallista ja vaaratilanteet ovat lopulta varsin harvinaisia, vaikka erilainen häiriköinti on lisääntynytkin. Mahdollisuus kampanjoida turvallisesti on myös keskeinen osa demokratiaa. Tämänkään oppaan tarkoituksena ei ole pelotella, vaan muistuttaa jokaista meistä huomioimaan turvallisuus kampanjoitessamme. Poliittisessa toiminnassa on yhtä tärkeää huolehtia turvallisuudesta, kuin sopia kahvinkeittovuoroista. On helpompi lähteä mukaan politiikan tekemiseen, kun turvallisuuskysymyksiä on ennakolta mietitty ja häiriköintiin puuttumiseen on selkeät ohjeet. Vasemmistoliitossa toimimme yhdessä tehden ja yhdessä sopien, joten muistetaan aina auttaa ja tukea toisiamme. Tovereissa on voimaa!

Muista myös itse pitää huoli siitä, että luot kampanjoitessasi fyysisesti ja henkisesti turvallisen tilan kaikille ehdokkaille, tukiryhmäläisille ja potentiaalisille äänestäjille!

Ennen katukampanjointia mieti ainakin nämä asiat:

- Missä kampanjointi tapahtuu?
- Onko mukaan tulossa ihmisiä, joiden paikalla olosta on syytä ilmoittaa poliisille? Esimerkiksi kansanedustajia, ministereitä tai puoluejohtoa? Kampanjoinnista voi aina ilmoittaa ennakolta poliisille. Ilmoita kampanjoinnista poliisille, jos jotain ehdokasta on aikaisemmin häiriköity
- Onko tiedossa, että kampanjointialueella tai kaupungissa on tunnettuja häiriköitä?
- Sopikaa kampanjointiporukka yhteiset toimintatavat häiriköintitilanteiden varalle.
- **Puolue ohjeistaa, ettei kukaan koskaan kampanjoisi kadulla yksin.** Kannattaa ottaa kaveri mukaan myös silloin, kun lähdet jakamaan esitteitä postilaatikoihin.
- Pidä silmäsi auki kampanjoidessasi. On aina oikein kysyä, onko kaikki kunnossa, jos huomaat tai epäilet jonkun olevan epämiellyttävässä tai vaarallisessa tilanteessa.
- Muista, että kampanjoidessa ei kaikkien kanssa tarvitse keskustella. Myös katukampanjoinnin yhteydessä saatat kohdata ns. trolleja*, joiden tarkoitus on vain sitoa aktiiviemme aikaa ja uuvuttaa jatkuvalla ja sekavalla jankkauksella.

Ennen internetissä kampanjointia mieti ainakin nämä asiat:

- Ota käyttöön kaksiosainen tunnistautuminen niissä palveluissa, joissa se on mahdollista.
- Käytä aina eri salasanaa eri palveluissa.
- Ota käyttöön puhelimen lukitseminen. Älä paljasta pääsykoodiasi kuin luotetuille henkilöille.
- Mieti tarkkaan kenelle annat oikeudet päivittää esimerkiksi julkisia, poliittisia sosiaalisen median kanaviasi.
- Opettele ottamaan pois käytöstä kännykästä paikannus ja käytä sijainnin tunnistamista, vain kun se on tarpeen.
- Ota selvää, miten ilmiannat asiattomia viestejä ja kommentteja käyttämässäsi verkkopalvelussa. Häiriköinnistä kannattaa ottaa aina kuvakaappaus talteen todisteeksi asian mahdollista myöhempää käsittelyä varten.
- Mieti mitä tietoa jaat itsestäsi ja muista verkkoon. Kysy aina lupa kuvissa esiintyviltä henkilöiltä ennen julkaisua. Kannattaa miettiä esimerkiksi mitä kuvissa näkyy taustalla. Muista, että verkkoon kerran ladatusta sisällöstä voi aina joku ottaa screenshotin talteen. Tämä voi tapahtua myös suljetuissa ryhmissä.
- Estä lisäämisesi erilaisiin Facebook-ryhmiin ilman suostumustasi. Käy läpi ryhmät, joihin kuulut ja mieti onko ryhmään kuuluminen tarkoituksenmukaista, tarpeellista, turhaa vai kenties jopa haitallista.
- Peitä läppärin webbikamera tarkoitukseen tehdyllä tarralla.

*termi avataan oppaan lopusta löytyvässä sanastossa

TURVALLISUUS KAMPANJOIDESSA KADUILLA, TAPAHTUMISSA TAI INTERNETISSÄ

Turvallisuus torilla, kadulla tai ostoskeskuksessa kampanjoimassa

Tilaisuudet, toritelttailut ja tapahtumat ovat tärkeä osa kampanjointia. Kun kampanjoitte yhdessä vaalitelan kanssa, olisi suotavaa, että tilaisuuteen osallistuisi aina vähintään kolme henkilöä. Tällöin yhden pitäessä taukoa jää kaksi henkilöä paikalle kampanjoimaan. Tilannetta, jossa joku joutuu olemaan yksin teltalla, on vältettävä.

Telttaillessa on hyvä sopia selkeistä pelisäännöistä, miten mahdollisten häiriköiden kanssa toimitaan sekä selvittää onko tapahtumassa (kuten markkinat tai iltatori) omia järjestyksenvalvoja ja miten heihin saa tarvittaessa yhteyden. Kampanjoimassa sisällä esimerkiksi kauppakeskuksessa on hyvä ottaa ennakolta selvää, miten kauppakeskuksen vartijoihin saa tarvittaessa yhteyden.

Kampanjoimassa tulee toimia solidaarisesti ja tarkkailla tilanteen kehittymistä. Omasta ja muiden aktiivien ja ehdokkaiden turvallisuudesta tulee pitää huoli. Jos havaitset kampanjaväkeen kohdistuvaa uhkaa, ole yhteydessä poliisiin matalalla kynnyksellä. Kiinnittäkää huomiota tovereiden keskusteluihin: jos huomaatte, että keskustelukumppanin ääni nousee ja hän käyttäytyy uhkaavasti, menkää ja keskeyttäkää puhe ja pyytäkää toverianne vaikkapa avuksi johonkin teidän molempien huomiota vaativaan tehtävään (mainosten lajittelu, roskien vienti jne.) Näin saatte mahdollisesti uhkaavaksi kehittyvän tilanteen toivottavasti purettua.

Teltalla epäilyttävästi käyttäytyvältä henkilöltä voi kohteliaasti kysyä, onko tällä jotain kysyttävää tai haluaako hän kenties keskustella jostakin. Epäasiallisesti käyttäytyvää tai esimerkiksi rasistisesti puhuvaa henkilöä kannattaa pyytää rauhallisesti poistumaan tilanteesta ja todeta että Vasemmistoliitto ei hyväksy uhkaavaa käytöstä tai rasistista kielenkäyttöä. Ennen tilanteeseen menemistä kannattaa pyytää apua muilta teltalla olevilta aktiiveilta. Tarvittaessa on syytä olla yhteydessä poliisiin tai tapahtuman järjestyksenvalvojiin.

Myös tilanteissa, jossa kampanjoitte ilman telttaa (esitteiden jako kävelykadulla tai joukkoliikenteen seisakkeella) kannattaa pysyä kuulo- ja näköetäisyydellä muista aktiiveista ja havainnoida toisten käymiä keskusteluja.

Uhkaavan tai potentiaalisesti häiritsevän tilanteen jälkeen on syytä kysyä tilanteessa mukana olleilta heidän vointiaan ja sopia mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Tärkeintä on kuunnella ja kunnioittaa henkilön omia toiveita. Huomioi, että tilanne, joka ei sinusta ole vaikuttanut uhkaavalta tai kuormittavalta voi olla sitä toiselle. Lisäohjeita häirinnän kohteeksi joutuneen tukemisesta löydät tämän oppaan loppupuolelta.

Kampanjointi ja poliittinen vaikuttaminen katutilassa on Suomessa yleisesti ottaen turvallista. Toimimalla yhdessä, solidaarisesti ja katsomalla puoluetovereiden perään, pystytään selvittämään suurin osa haastavista tilanteista. Ota kuitenkin matalalla kynnyksellä yhteyttä järjestyksenvalvojiin tai virkavaltaan.

Turvallisuuden huomioiminen itse järjestetyssä tapahtumassa

Kun järjestät tapahtumaa itse, kannattaa varsinkin isompien tapahtumien tapauksessa harkita *turvallisuussuunnitelman* tekemistä. Jo suunnitteluvaiheessa on hyvä ottaa valmisteluun mukaan mahdollisimman monipuolisesti mukaan eri taustaisia ihmisiä – itse vähemmistöön kuuluva saattaa kiinnittää huomion asioihin, jotka jäisivät muilta huomaamatta. Tietyissä tapauksissa viranomaisen voi sitä jopa tapahtumaltasi vaatia. Tämän oppaan lopusta löydät kysymyslistan turvallisuussuunnitelman pohjaksi. Kannattaa miettiä myös etukäteen, onko tapahtumassa tarvetta erillisille järjestyksenvalvojille. Jos tapahtumaan ei hankita virallisia järjestyksenvalvoja, on syytä sopia kuka tai ketkä ovat tapahtumassa turvallisuusvastaavia ja miten häiriötilanteisiin reagoidaan.

Tee ilmoitus paikalliselle poliisille, jos tapahtumaasi saapuu esimerkiksi kansanedustajia, ministereitä tai puoluejohtoon kuuluvia henkilöitä. Myös tietyt sisällöt (kuten maahanmuutto) saattavat houkutella häiriköitä paikalle ja tällöinkin on viisainta olla yhteydessä poliisiin ennen tapahtuman järjestämistä. **Ilmoita myös sekä poliisille ja puoluetoimistolle, jos tapahtumaasi on kohdistettu ennakolta uhkauksia.**

Ennen tapahtuman alkua on kaikissa tapahtumissa hyvä käydä läpi ainakin järjestäjien kesken tapahtumapaikan poistumistiet, sisäänkäynnit, paloturvallisuus ja ensiapuvälineet. Samalla voidaan sopia, miten tapahtumapaikan sisäänkäyntiä tarvittaessa valvotaan. Näihin keskusteluihin kannattaa ottaa mukaan rakennuksen omat vahtimestarit tai muu henkilökunta.

Viime vuosina on yleistynyt poliittisen häirinnän muoto, jossa erityisesti äärioikeistolaiset henkilöt pyrkivät häiritsemään ja luomaan turvattomuutta poliittisissa tilaisuuksilla kuvaamalla niitä luvatta internettiin. Tällaisissa tapauksissa häiritsevästi käyttäytyvää henkilö tulee pyytää poistumaan paikalta ja kutsua tarvittaessa poliisit poistamaan häiriköt. Yleensä tämän tyyppiseen häirintään syyllistyvät henkilöt ovat tunnettuja kotikaupungeissaan, joten on viisasta varautua häiriköintiin jo ennalta ja sopia yhteisistä toimintatavoista.

Tilaisuuksissa tulee huomioida sekä turvata kaikkien paikalla olevien turvallisuudentunne, joten kaikenlaiseen rasistiseen, seksistiseen ja trans- tai homofobiseen puheeseen on syytä tarttua ja huomauttaa sen olevan kiellettyä. Tapahtuman järjestäjänä olet vastuussa siitä, että kaikilla on tervetullut ja turvallinen olo tapahtumassa. Kunnioita myös toisten kokemusta ja rajoja: jokainen syytös häiriköinnistä on syytä ottaa todesta ja selvittää.

Turvallisuus internetissä kampanjoissa

Valtioneuvoston selvityksen mukaan vihapuhe leviää useimmiten Facebookin kaltaisissa sosiaalisen median alustoissa. Viime vuosina poliittinen kampanjointi on siirtynyt yhä etenevässä määrässä verkkoon. Samalla erityisesti sosiaalisessa mediassa on keskustelukulttuuri koventunut ja vihapuheen määrä lisääntynyt.

Sosiaalisessa mediassa yleisiä verkkovihan ja -häirinnän muotoja ovat yksittäisten häiriköivien viestien lisäksi esimerkiksi masinoidut häirintäkampanjat sekä valetilien luominen. Usein myös sanomisasiä pyritään kääntämään sinua vastaan. Masinoitujen häirintäkampanjoiden muotoja on muun muassa ehdokkaan kanaviin kohdistuva trollaus ja vihaviestien massapostitus, häirinnän siirtäminen anonyymeille verkkofoorumeille tai yksityisen henkilön luomiin keskusteluihin, tai maalitus, jossa kehoitetaan suurella massalla aiheuttamaan asiattomien kommenttien ja häiriköinnin tulva yksittäisen henkilön hiljentämiseksi. Näistä kannattaa aina ottaa talteen kuvankaappaukset ja ilmiantaa ne palvelun ylläpitäjälle myös niissä tapauksissa, jossa et muuten halua tai aio reagoida asiaan. Neuvoja internethäirintään reagoimiseen löydät tämän oppaan myöhemmästä osasta.

Jokaisella meillä on vastuu luoda turvallista internetympäristöä ja huolehtia ettemme levitä esimerkiksi rasistista puhetta sosiaalisen median kanavissamme. Rasistiset kommentit tulee aina vähintään piilottaa ja ilmiantaa sosiaalisen median sivultasi.

Kannattaa aina pohtia mitä laittaa someen tai muualle internetiin. Kysy myös aina lupa kuvissasi tunnistettavasti näkyviltä henkilöiltä ennen kuvan julkaisemista. Mieti myös voiko laittamistasi kuvistasi päätellä esimerkiksi kotiosoitettasi.

Miten käsittelen tietoja ja miten minun tietojani käsitellään?

Toimi aina erityisen huolellisesti, kun käsittelet ihmisten henkilötietoja. Pidä esimerkiksi mahdolliset tukiryhmän tai tukijoiden yhteystiedot turvallisessa paikassa salasanalla suojattuna. Kerro ihmisille, joiden tiedot sinulla on, että mihin käytät keräämiäsi tietoja ja miksi. Tietoja tulee säilyttää vain yhtä tarkoitusta varten ja ne on poistettava sen jälkeen, kun niiden käyttötarkoitus esimerkiksi kuntavaalien jälkeen on ohi.

Mieti aina mitä tietoa jaat muista julkisesti verkossa ja kysy tiedon julkaisuun lupa. Kaikki kampanjassa mukana haluavat eivät välttämättä halua kasvojaan näkyviin esimerkiksi puolueosaston tai ehdokkaan Facebook-sivulle. Kunnioita aina toisten toiveita.

Puolue noudattaa jäsentensä, aktiiviansa ja ehdokkaiden henkilötietojen säilyttämisessä tarkkaa tietoturvaohjeistusta. Ihmisillä on aina oikeus kysyä mitä tietoja heistä säilytetään ja pyytää niiden poistamista. Tietoturva-asioissa voit olla yhteydessä puoluetöimiston tietoturvavastaavaan tai katsoa vastauksia yleisiin kysymyksiin tietosuojavaltuutetun sivuilta.

HÄIRIKÖINTIIN REAGOINTI

Miten toimia, jos kohtaat itseesi kohdistuvaa häiriköintiä

Kohdatessasi häiriköintiä on tärkeää pysyä rauhallisena ja muistaa ettei epäasiallisen käyttäytymisen kohteeksi joutuminen ole koskaan sinun vikasi. Tilanteessa ei myöskään tarvitse jäädä koskaan yksin. Muut vasemmistoliiton aktiivit sekä puoluetoimiston yhteyshenkilöt auttavat aina tarvittaessa tilanteen selvittämisessä.

Päätös tilanteeseen reagoinnista on aina sinun. Voit päättää olla myös reagoimatta tilanteeseen ja se on täysin hyväksyttävää. Tilanne saattaa myös herättää sinussa voimakkaita tunteita, jotka ovat täysin ymmärrettäviä. Niitä on hyvä käsitellä yhdessä luotettavien ihmisten kanssa. Jos tunnet kaipaavasi apua, niin oppaan lopusta löydät esimerkiksi mielenterveysseuran kriisipuhelimen yhteystiedot.

Jokaisesta häiriköintitapauksesta on syytä ilmoittaa alueen toiminnanjohtajalle ja poliisille.

Jos kohtaat häirintää kampanjoidessasi torilla:

- Pysy rauhallisena äläkä provosoidu. Huolehdi omasta ja muiden turvallisuudesta. Muista, että sinä itse päätät omista rajoistasi. Rasistinen tai muu vihapuhe tulee tuomita aina ja selkeästi.
- Pyri viestittämään muille aktiiveille, että tarvitset apua.
- Nimeä teko ja käske tekijää lopettamaan se. ”*Me emme hyväksy rasistista puhetta. Lopeta se.*”
- Poistu tilanteesta jollain verukkeella esimerkiksi auttamaan esitteiden taittelussa.
- Jos haluat reagoida tilanteeseen, pyydä epäasiallisesti käyttäytyvää poistumaan paikalta. Pyydä paikalle toveri tueksesi.
- Esimerkiksi rodullistetut kohtaavat rasismia ja muita häirinnän muotoja muita useammin. On ymmärrettävää, että et halua aina reagoida.
- Jos häiriköinti jatkuu, ota yhteyttä tapahtuman järjestyksenvalvojiin tai poliisiin.
- Tapahtuneesta kannattaa puhua myöhemmin muiden puolueaktiivien kanssa. Muista, että häiriköinti tai epäasiallinen käytös ei ole sinun syytäsi. Tilanne voi aiheuttaa myös erilaisissa ihmisissä erilaisia tunteita, ihmisillä on täysi oikeus näihin tunteisiin ja niitä on hyvä käsitellä turvallisten ihmisten kanssa.
- Keskustellessa on hyvä miettiä mitä tapahtui, miltä se paikalla olleista tuntui ja miten tapahtuneen kaltaiset tilanteet pyritään estämään sekä käsittelemään tulevaisuudessa.
- Jos kaipaat apua, niin ota yhteyttä alueesi toiminnanjohtajaan tai puolue toimiston yhteyshenkilöihin. Heidän yhteystietonsa löydät oppaan lopusta. Joskus asia voi myös jäädä mietityttämään enemmän: oppaan lopusta löydät myös järjestöjen yhteystietoja, joiden kautta voit keskustella kokemuksesta anonymisti ammattilaisten kanssa.
- Tee tarvittaessa tilanteesta rikosilmoitus yhdessä luotettavien ystävien tai puolueen työntekijöiden kanssa.

Jos kohtaat häirintää kampanjoidessasi internetissä:

- Viesteistä tai kirjoituksista kannattaa ottaa kuvankaappaus vaikkeet haluaisikaan ryhtyä muihin toimenpiteisiin. Halutessasi voit pyytää luotettavia henkilöitä ottamaan kuvankaappaukset puolestasi. Sinun ei tarvitse lukea sinuun kohdistuvaa vihakirjoitusta.
- **Kiireellisessä tapauksessa ota heti yhteys hätänumeroon 112.**
- Kaikissa tilanteissa on hyvä ilmiäntää kirjoitukset palvelun ylläpitäjälle ja blokata kirjoittaja.
- Halutessasi ilmoita uhkaavasta toiminnasta poliisille nettivinkkipalvelun kautta.
- Voit ottaa yhteyttä puolueen yhteyshenkilöihin (tiedot jäljempänä). He auttavat sinua käsittelemään tapausta ja neuvovat esimerkiksi rikosilmoituksen tekemisessä.
- Jos joudut verkkohäirinnän kohteeksi, on tapahtumista hyvä pitää tarkkaa kirjaa ja kirjata myös tapahtuman seurauksista mahdollista rikosprosessia varten.
- Jos joudut maalittamisen kohteeksi ja sosiaalisen median tilisi täyttyvät vihaviesteistä on hyvä ottaa asiaan hetkeksi etäisyyttä ja kirjautua ulos palveluista. Et pysty reagoimaan kaikkiin viesteihin ja toiminnan tarkoituksena onkin kuormittaa sinua ja aiheuttaa turvattomuuden tunnetta. Ota yhteyttä luotettavaan ihmiseen ja keskustele aiheesta hänen kanssaan. Pyydä tueksesi ihmisiä, joiden kanssa voit käydä läpi saamiasi viestejä ja kuvakaappausten jälkeen ilmiäntää kirjoitukset sekä niitä lähettäneet henkilöt. Voi olla myös viisasta pyytää luotettavia henkilöitä tekemään tämä puolestasi, sinun ei ole välttämätöntä lukea sinuun kohdistettuja vihaviestejä. Voit ottaa yhteyttä poliisiin esimerkiksi nettivinkin kautta.

Miten toimin, jos näen jonkun muun kohtaavan häirintää?

Huomioi aina myös oma jaksamisesi. Toisten auttaminen voi kuormittaa ja aiheuttaa stressiä. Voit olla yhteydessä puolueen työntekijöihin myös omaan jaksamiseesi liittyen. Huomioithan tällöin, ettet voi kertoa tapahtumista tunnistettavasti ilman osallisen lupaa

Katukampanjoissa:

- Pyydä uhkaavassa tilanteessa olevaa auttamaan esimerkiksi esitteiden taittelussa tai kahvimaidon etsinnässä. Näin voit saada hänet vaivihkaa pois tilanteesta.
- Tarpeen vaatiessa arvioi riski, lähesty tilannetta ja kysy onko kaikki kunnossa.
- Puutu häiritsevään käytökseen. Pysy rauhallisena, pyri purkamaan tilanne ja pidä huoli, ettet luo turvattomuuden tunnetta omalla käytökselläsi.
- Kuuntele häirinnän kohteeksi joutuneen toivetta, miten hän haluaisi sinun toimiva.
- Pyydä tarvittaessa häiritsevästi tai uhkaavasti käyttäytyvää poistumaan. Ota tarvittaessa yhteys poliisiin tai järjestyksenvalvojiiin.
- Keskustele tilanteen jälkeen häirinnän kohteeksi joutuneen kanssa ja ohjaa tarvittaessa ottamaan yhteyttä alueen toiminnanjohtajaan tai puoluetoimiston yhteyshenkilöihin.
- Kuuntele ja ole ymmärtäväinen, älä keskeytä. Muistuta ettei häirinnän tai epäasiallisen käytöksen kohteeksi joutuminen ole koskaan uhrin vika.
- Kunnioita toisen kokemusta ja tahtoa miten asiassa toimitaan. Jos hän ei halua olla yhteydessä kehenkään, on sekin ok. Muistuta kuitenkin, ettei kokemuksen kanssa tarvitse tai kannata jäädä yksin. Oppaan lopusta löydät toimijoita, joihin voi olla yhteydessä, jos asiaa jää vaivaamaan ja kaipaa keskustelua.

Internetissä:

- Kuuntele häirinnän kohteeksi joutunutta ja anna tilaa kertoa tapahtumasta omin sanoin.
- Kysy miten henkilö halua reagoida tapahtuneeseen.
- Kehota henkilöä ottamaan, tai lupaudu itse ottamaan hänen puolestaan kuvankaappaukset uhkauksia tai vihapuhetta sisältävistä sivuista tai viesteistä.
- Auta henkilöä blokkamaan kirjoittaja ja ilmiantamaan vihapuheen tai epätoivottujen kuvien lähettäjä sekä viestit.
- Jos henkilö itse haluaa, niin ohjaa hänet ottamaan yhteyttä puolueen tukihenkilöihin
- Auta tarvittaessa rikosilmoituksen tekemisessä. Vihapuheesta voi vinkata poliisille myös nettivinkin kautta.
- Akuutissa tilanteessa, jossa jonkun henkeä tai turvallisuutta on uhattu, on syytä olla yhteydessä viranomaisiin heti ja soittaa hätänumeroon 112.

KÄYTÄNNÖN OHJEITA TURVALLISEMPAAN KAMPANJOINTIIN

Miten laadin turvallisuussuunnitelman?

Viranomainen saattaa vaatia turvallisuussuunnitelman tekemistä yleisötapahtumalle. Se on hyvä tehdä myös tilanteissa, jossa paikalla on esimerkiksi puoluejohtoa, ministereitä, kansanedustajia tai normaalia enemmän yleisöä.

Yksinkertaisimmillaan suunnitelma on arvio riskeistä, lista nimetyistä turvallisuusvastaavista ja toimintaohje hätätilanteissa.

Turvallisuussuunnitelman kannattaa kirjata ainakin seuraavat asiat:

1. Turvallisuudesta vastaava(t) henkilö(t) ja varahenkilö(t), (turvallisuuspäällikkö)
 - nimet ja yhteystiedot (puhelinnumerot)
 - tehtävien määrittely (esim. yleinen järjestyksen ja turvallisuuden valvonta, suunnittelu ja ohjeistus, alkusammutus- ja ensiapuvälineiden käyttö, pelastusteiden kulkukelpoisuuden valvonta, tehtävät onnettomuustilanteissa)
2. Riskiarviointi ja turvallisuuden suunnittelu (kattava riskien arviointi)
 - mitä vaaroja tapahtumaan voi liittyä ja missä tilanteissa vaaroja voi esiintyä (fyysiset ja psyykkiset vaarat)
 - millaisia tapaturmia tai onnettomuuksia toiminnassa voi tapahtua
 - toimenpiteet vaarojen poistamiseksi tai tapaturmien ja onnettomuuksien estämiseksi
 - o ennakoilmoitus tarvittaessa tilaisuudesta ja sen luonteesta poliisille (huom. järjestyksestä vastaavat kuitenkin nimetyt järjestyksenvalvojat)
 - o *ilmoitus aina, jos puoluejohtoa, kansanedustajia tai ministereitä tilaisuudessa*
3. Toimintaohje onnettomuus- ja hätätilanteita varten
 - Miten häiriötilanteissa toimitaan? Sovitut vastuutehtävät.
 - Ohjeet avun hälyttämisestä ja varajärjestelmistä, mm.:
 - o Poistumistiet yleisölle ja esiintyjälle
 - o Yhteystiedot avun hälyttämiseen

- o Tapahtuman tarkka osoite ja tarvittaessa ohjeet paikalle saapumiseen (mistä ovesta sisään jne.)
 - o Häiriötilanteesta tapahtumissa aina ilmoitus paikalliselle toiminnanjohtajalle sekä poliisille
4. Turvallisuussuunnitelman käsittely ja jakelu
- Kenen kaikkien kanssa ja missä tilanteessa turvallisuussuunnitelma käsitellään?
 - Kenelle kaikille turvallisuussuunnitelma toimitetaan tutustuttavaksi?

Keneen olen yhteydessä puolueessa, jos joudun häiriköinnin tai vihapuheen kohteeksi?

Ehdokkaat ja paikalliset aktiivit:

Oman alueen [toiminnanjohtaja](#)

Puolueen sisäinen häirintä:

Häirintäyhdyshenkilö **Milla Pyykkönen**

040 663 0031

Häirintäyhdyshenkilö **Henrik Jaakkola**

040 500 3380

Vaikka asia tuntuisi merkityksettömältä, on vaalihäirinnästä hyvä ilmoittaa matalalla kynnyksellä alueen toiminnanjohtajalle sekä poliisille.

Ulkopuoliset toimijat, joihin voit olla yhteydessä

Seuraavassa on lueteltu tahoja, joiden kanssa voit keskustella kokemuksestasi nimettömästi ja luottamuksellisesti.

Suomen mielenterveysseuran kriisipuhelin

Kriisipuhelimeen voi soittaa nimettömänä ja luottamuksellisesti. Puhelimessa vastaavat kriisityön ammattilaiset sekä koulutetut vapaaehtoiset ympäri Suomea. Valtakunnallinen kriisipuhelin tarjoaa keskusteluapua kriisissä oleville ja heidän läheisilleen.

Kriisipuhelin **suomen kielellä**

päivystää numerossa *09 2525 0111* 24/7.

Kriisipuhelimen **ruotsinkielinen** linja

päivystää numerossa *09 2525 0112*

ma, ke klo 16.00-20.00 sekä ti, to, pe klo 9.00-13.00

Kriisipuhelimen **arabiankielinen** linja

päivystää numerossa *09 2525 0113*

ma, ti klo 11.00-15.00, ke klo 13.00-16.00 ja 17.00-21.00 sekä to 10.00-15.00

Kriisipuhelimen **englanninkielinen** linja.

päivystää numerossa *09 25250116*

ma, ti klo 11-15, ke klo 13-16 ja 17-21, to klo 10-15 sekä pe klo 9-13.

Rikosuhripäivystys

Rikosuhripäivystyksen tehtävä on parantaa rikoksen uhrin, hänen läheisensä ja rikosasian todistajan asemaa vaikuttamalla ja tuottamalla tukipalveluita. Yhteyden palveluun saat joko puhelimitse ja verkossa.

Rikosuhripäivystys *116 006* päivystää suomeksi ma–pe klo 9–20 sekä ruotsiksi ma–pe klo 12–14.

Yhteydenotot verkon kautta esimerkiksi chatin kautta: <https://www.riku.fi/>

RASISMI, SEKSISMI JA TRANS- SEKÄ HOMOFOBIA

Valtioneuvoston selvityksen mukaan erityisesti naisten ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksiin liittyvä vihapuhe on lisääntynyt Suomessa viime vuosina keskusteluilmapiirin kiristyttyä. Samalla vihapuhe on yleistä myös katukampanjoinnissa: vihapuheen kohteeksi joutuneista kuntapäättäjistä 40 prosenttia raportoiti teon tapahtuneen julkisella paikalla.

Poliittisesti aktiivisten henkilöiden häiriköinti ei jakaannu tasaisesti. Erityisesti poliittisesti aktiiviset naiset, rodullistetut tai sukupuoli- sekä seksuaalivähemmistöihin kuuluvat kohtaavat paljon heihin kohdistuvaa verkkovihaa, häirintää katukampanjoinnissa tai jatkuvaa osaamisen vähättelyä. Kuntapäättäjinä toimivat naiset kohtaavat vihapuhetta huomattavasti miehiä yleisemmin ja se on usein seksuaalissävyytteistä. Vihapuheen tarkoituksena on rajoittaa kohteensa sananvapautta. Sen tarkoitus on nöyryyttää, esineellistää, vähätellä toisen mielipiteitä ja taitoja, saada tuntemaan pelkoa ja haavoittuvuutta sekä kontrolloida ja rangaista tietystä normista poikkeamisesta.

Vihapuhe erityisesti erilaisilla internetalustoilla on usein hyvin rassistista ja se kohdistuu voimakkaasti rodullistettuihin päättäjiin ja kuntavaaliehdokkaisiin. Rasismi näkyy esimerkiksi panetteluna ja haukkumisena poliittisesti aktiivisten henkilöiden sosiaalisen median postausten kommentteissa. Vihapuhe saattaa levitä nopeasti myös henkilön omilta sosiaalisen median kanavilta ulkopuolisten ylläpitämille sivustoille ja keskustelufoorumeille, pois henkilön moderoinnin piiristä. Usein näissä kommentteissa samalla hyökätään kokonaista ihmisryhmää kohtaan.

Poliittisesti aktiiviset sukupuoli- tai seksuaalivähemmistöihin kuuluvat henkilöt kohtaavat arjessaan paljon häiriköintiä, joka kohdistuu heidän seksuaalisuuteensa tai sukupuoleensa. Selvityksen mukaan tässäkin tapauksessa puhe on kieleltään usein seksualisoivaa ja esineellistävää. Henkilön seksuaalinen suuntautuminen tai transsukupuolisen henkilön sukupuoli saatetaan kyseenalaistaa ja loukkaavan kielen käyttäminen on heihin kohdistuvassa vihapuheessa yleistä.

Edellä mainittuihin ryhmiin kuulumattomien henkilöiden on usein vaikea tunnistaa hiljentämään pyrkivää toimintaa tai loukkaavaa puhetta. Usein poliittisesti aktiiviseen henkilöön kohdistuva vihapuhe saattaa alkaa toisen poliitikon näennäisesti salonkikelpoiseksi muotoillusta kritiikistä, joka leviää verkon eri alustojen kautta anonyymien käyttäjien levittämään vihapuheeseen ja johtaa pahimmillaan uhkauksiin saakka kehittyvään häiriköintiin. Tämän takia onkin erityisen tärkeää, että tunnistamme vihapuheen mekanismit, kuuntelemme jokaista ihmistä avoimesti ja uskomme heidän kokemuksiinsa häirinnästä tai epäasiallisesta käyttäytymisestä.

Vasemmiston politiikan keskiössä on turvata jokaisen tasapuolinen osallistuminen yhteiseen keskusteluun ja vahvistaa niiden ääniä, joita ei olla kuultu. Tämän tulee näkyä siten, että luomme tiloja, jossa kaikki voivat toimia. Tämä vaatii määrätietoista puuttumista rasismiin, seksismiin, homo- ja transfobiaan ja muihin häiriköinnin muotoihin kaikessa toiminnassamme.

Valmistaudu keskusteluun

Rasismilla ratsastavat poliittiset tahot ja heidän kannattajansa ovat hyvin valmistautuneet keskustelemaan maahanmuutosta ja siihen liittyvistä teemoista. Usein he tarkoituksellisesti myös pyrkivät viemään keskustelun maahanmuuttoon. Oman vaalimenestyksensä ja vaikutusvaltansa maksimoimiseksi he pyrkivät lietsomaan ennakkoluuloja ja vihaa.

Usein nämä poliittiset tahot pyrkivät saamaan aikaan anti-rasistisissa tahoissa aikaan reaktion, jota he voivat väittää ”tunteelliseksi” ja korostaa omaa viisauttaan sekä analyyttisyytensä sivustaseuraajille.

Vaikka keskustelu saattaa tuntua epämieluisalta, meidän tulee puhua selkeästi rasismista, omista lähtökohdistamme lähtemättä mukaan rasismia hyödyntävien poliittisten tahojen keskustelusääntöihin ja suoranaiseen valheiden levittämiseen. Vältä sanomasta toista rasistiksi, mutta tuo selkeästi esiin kuinka hänen puheensa ja tekonsa ovat rasistisia, syrjiviä tai toiseuttavia.

Kolme tärkeää poliittista huomiota:

- Meidän täytyy huolehtia, että kaikki tällä hetkellä Suomessa asuvat ihmiset tulevat täällä toimeen, myös keskenään ja että heillä on mahdollisuus osallistua ja olla onnellisia.
- Meidän täytyy päästä vaikuttamaan Suomen politiikkaan ja talouselämään, niin että luodaan kaikille tasavertaiset mahdollisuudet eikä ketään jätetä yhteiskunnan ulkopuolelle.
- Meidän täytyy vaikuttaa maailmanlaajuisesti siihen, että ihmisoikeuksista, luonnosta ja hyvinvoinnista huolehditaan niin, että epäoikeudenmukaisuus, köyhyys, sodat ja luonnonkriisit eivät ajaisi ihmisiä pois omista kotimaistaan.

Varoitus: Rasismia lietsovien strategiaan kuuluu, että he ovat usein mukavan oloisia keskustelukumppaninsa suuntaan. He saatavat ilmoittaa, että juuri sinä olet fiksu ja rohkea, sekä poikkeus muista rodullistetuista tai vasemmistolaisista.

MILLOIN KYSE ON RIKOKSESTA?

Kynnys ilmoittaa verkossa tai muuten kampanjoissa tapahtuvaan häirintään on syytä pitää matalana, useissa tapauksissa häiriköinti täyttää rikoksen tunnusmerkit. Valitettavasti verkkohäirinnästä tehty rikosilmoitus kuitenkin johtaa harvoin syytteeseen ja tuomioon. Laajamittainen rankaisemattomuus ruokkii vihapuhetta ja epätervettä kulttuuria.

On kuitenkin täysin ymmärrettävää, jos oma jaksamisesi ei riitä rikosasian ajamiseen eteenpäin. Rikosilmoituksen tekeminen, rikostutkinta ja oikeuskäsittely voivat olla raskaita kokemuksia. Puolueen nimetyt työntekijät auttavat sinua halutessasi tässä prosessissa.

Kunnianloukkaus

Kunnianloukkauksesta on kyse silloin, jos henkilöstä esitetään valheellista tietoa tai vihjauksia niin, että teko aiheuttaa vahinkoa, kärsimystä tai henkilöön kohdistuvaa halveksuntaa. Myös pilkkaaminen ja rasistiset kommentit täyttävät kunnianloukkauksen tunnusmerkit.

Törkeä kunnianloukkaus

Kunnianloukkaus on törkeä, jos se tehdään joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai muuten levittämällä tieto ja vihjaus lukuisten ihmisten saataville. Tekona se aiheuttaa uhrille pitkäaikaista kärsimystä tai erityisen suurta ja tuntuva vahinkoa.

Seksuaalinen häirintä

Jokaisella on oikeus koskemattomuuteen. Jokaisella yksilöllä on myös seksuaalinen itsemääräämisoikeus omaan kehoonsa. Seksuaalirikoslaissa määritellään seksuaalinen ahdistelu seuraavasti: koskettelemalla tekee toiselle seksuaalisen teon, joka on omiaan loukkaamaan tämän seksuaalista itsemääräämisoikeutta.

Vainoaminen

Vainoamisesta on kyse, jos joku seuraa tai tarkkailee sinua jatkuvasti ja aiheuttaa pelkoa tai ahdistusta.

Yksityiselämää koskevan tiedon levittäminen

Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen tarkoittaa toisen yksityiselämää koskevan tiedon, vihjauksen tai kuvan toimittamista lukuisten ihmisten saataville siten, että se on omiaan aiheuttamaan loukatulle vahinkoa, kärsimystä tai häneen kohdistuvaa halveksuntaa. Rangaistavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei tekijällä ole ollut oikeutta levittää tällaista tietoa, vihjausta tai kuvaa.

SANASTO

Doksaus

Doksauksen tarkoituksena on kaivaa esimerkiksi poliittisesti aktiivisesta henkilöstä henkilökohtaista tietoa kuten kotiosoite, ja julkaista se. Tavoitteena on pelottelemalla vaientaa ihmisiä ja vähentää heidän osallistumistaan poliittiseen toimintaan.

Hakkerointi

Hakkeroinnilla pyritään saamaan haltuun tietoa, joka muuten olisi yksityistä tai aiheuttamaan haittaa häiritsemällä ihmisen tai organisaation toimintaa. Esimerkiksi verkkosivut voivat joutua hakkeroinnin kohteeksi. Myös yksityiset keskustelut tai verkkokamerat voivat joutua hakkeroinnin kohteeksi.

Häirintä

Häirintä voi ilmetä esimerkiksi asiattomina vihjailuina, jotka kohdistuvat ikään, sukupuoleen, ihonväriin, mielipiteisiin tai vakaumukseen. Häirintää on myös loukkaava käytös sanoin, toimin tai asentein. Usein häirintään liittyy aggressiivine ja loukkaava kielenkäyttö. Verkossa tapahtuva häirintä on usein ilman vastaanottajan suostumusta lähetettyjä viestejä, kuvia tai videoita, joiden tarkoituksena on nöyryyttää häirinnän kohdetta.

Loukkaava sekstaaminen

Sekstaaminen on molemmin puolin toivottua alaston- tai seksuaalisten kuvien jakamista sähköisesti. Loukkaavaksi se muuttuu, kun kuvia lähetetään ilman vastaanottajan suostumusta. Esimerkiksi poliittisesti aktiiviset nuoret naiset joutuvat usein vastaanottamaan ei-toivottuja kuvia peniksistä. Tämän kaltaisen toiminnan tarkoituksena on näiden ihmisten vaientaminen.

Maalittaminen

Maalittamisessa yksilö pyritään vaientamaan ohjaamalla samanmielisiä ihmisiä häiritsemään maalittamisen kohdetta esimerkiksi sosiaalisen median alustoilla. Tarkoituksena on kuormittaa maalittamisen kohdetta ja saada hänet luopumaan poliittisesta toiminnasta.

Rasismi

Rasismi käsitteenä tarkoittaa oletetun ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät. Rasismi aiheuttaa eriarvoistumista ja vahingoittaa sen kohteiden lisäksi koko yhteiskuntaa. Rasismia käytetään vallan välineenä.

Trollaus

Trollauksen tarkoituksena on saada henkilö turhautumaan ja uupumaan provosoivalla viestitulvalla. Usein trollit pyrkivät tietoisesti herättämään kohteessaan tunnereaktion, jota voidaan sitten käyttää henkilöä vastaan. Usein työkaluina on provosoinnin lisäksi myös yksinkertaistus, tahallaan väärinymmärtäminen, itsestäänselvyyksien kysely sekä keskustelun sääntöjen jatkuva muuttaminen keskustelun aikana. Kaduilla kampanjoivedessa tällaiset henkilöt pyrkivät usein sitomaan kampanjoivien henkilöiden aikaa keskusteluun ja vaikeuttamaan näin muiden potentiaalisempien henkilöiden kanssa keskustelua.

Vihapuhe

Suomen lainsäädäntö ei määrittele erikseen **viharikoksen** käsitettä. Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksessa (R 97 20) vihapuhe on määritelty seuraavasti: "Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisumuodot, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai oikeuttavat etnistä vihaa, ulkomaalaisvastaisuutta, antisemitismiiä tai muuta vihaa, joka pohjaa suvaitsemattomuuteen." Tämä koskee niin aggressiivista suvaitsematonta kansalaismielisyyttä kuin vähemmistöjen, siirtolaisten, ja siirtolaistaustaisten ihmisten syrjintää ja vihamielisyyttä heitä kohtaan.

Rangaistava vihapuhe on viestintää, joka täyttää rikoksen tunnusmerkit. Yleisiä rikosnimikkeitä rangaistavalle vihapuheelle ovat kiihottaminen kansanryhmää vastaan, kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen sekä uskonrauhan rikkominen.

Turvallisen kampanjoinnin opas

Tästä oppaasta löydät vinkkejä, kuinka huolehdit omasta ja muiden turvallisuudesta kampanjoissa. Oppaan tarkoitus ei ole pelotella, vaan tarjota työkaluja meille kaikille vastata itseän tai toisiin kohdistuvaan häiriköintiin tai vihapuheeseen.

Keneen olen yhteydessä puolueessa, jos joudun häiriköinnin tai vihapuheen kohteeksi?

Ehdokkaat ja paikalliset aktiivit:

Oman alueen **toiminnanjohtaja**:

Jaakko Alavuotinki (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi)

0500 584 055

Veera Kiretti (Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Pohjanmaa)

040828 3155

Jaakko Turunen (Savo-Karjala ja Kaakkois-Suomi)

040 638 6007

Raisa Ranta (Varsinais-Suomi, Häme ja Satakunta)

040 768 7078

Toni Asikainen (Helsinki ja Uusimaa)

040 664 5901

Akuutissa turvallisuutta uhkaavassa tilanteessa ota heti yhteys hätäkeskukseen (112).

Vaikka asia tuntuisi merkityksettömältä, on vaalihäirinnästä hyvä olla matalalla kynnyksellä yhteydessä alueen toiminnanjohtajaan sekä poliisiin. Isot kampanjatahtumat kannattaa ilmoittaa yleisinä kokouksina poliisille.

Oppaaseen liittyvät kehitysideat ja palaute: antti.saarelainen@vasemmistoliitto.fi